

LAKKAUTTAJAMME

(HRA POTRESOVISTA JA V. BAZAROVISTA)⁹⁰

On olemassa sellaisia kirjallisia esiintymisiä, joiden koko merkitys on niiden herostraattisessa luonteessa. Jokin kirjallinen tusinatuote, esim. sen tapainen kuin on Ed. Bernsteinin tunnettu „Edellytyksiä”, saa huomattavan poliittisen merkityksen, muuttuu marxilaisuuden sisäisen virtauksen manifestiksi, virtauksen, joka luopuu marxilaisuudesta kautta koko linjan. Samanlainen huomattava merkitys herostraattisen luonteensa puolesta on epäilemättä „Nasha Zarjan” viime vuoden helmikuun numerossa julkaistulla jonninjoutavuuksia käsittelevällä hra Potresovin artikkelilla ja „Nasha Zarjan” huhtikuun vihkossa julkaistulla V. Bazarovin vastauksella. Näiden artikkelien koskettelemat kysymykset eivät tietysti ole läheskään yhtä syvällisiä, laajakantoisia ja merkitykseltään yhtä kansainvälisiä kuin ne kysymykset, jotka Bernstein on herättänyt (oikeamminkin: esittänyt porvaristoa seuraten), mutta meille venäläisille, vuosien 1908—9—10—? kaudella, nämä kysymykset ovat tavattoman, kardinaalisen tärkeitä. Sen tähden hra Potresovin ja V. Bazarovin artikkelit *eivät ole* vanhentuneet, ja niistä on välttämättä, ehdottomasti puhuttava.

I

Tekaistujen, koreiden, vaivoin kyhättyjen sanasten harrastelija hra Potresov omistaa artikkelinsa „yhteiskunnallis-poliittisten suuntiemme nykyiselle draamalle”. Itse asiassa hän ei ole osoittanut eikä ole voinutkaan osoittaa kerrassaan mitään dramaattista siinä liberalismiin, narodnikilaisuuden ja marxilaisuuden vallankumouksenjälkeisessä kehityksessä, josta hän on ottanut kirjoittaakseen. Sen

sijaan koomillista on hra Potresovin järkeilyissä vaikka kuinka paljon.

„Aatteellisena virtauksena”, kirjoittaa hra Potresov, „juuri liberalismi on sinänsä osoitus mitä syvällisimmästä rappeutumisesta ja mitä suurimmasta avuttomuudesta. Viit- taamme vaikkapa siihen yhä syvenevään juopaan, joka on syntynyt käytännöllisen liberalismiin ja teorisoiivan libera- lismiin välille”,—Miljukovin „Retshin” „empirismin” ja vehiläisten teorioiden välille.

— Älkäähän toki, armollinen herra! Yhä syvenevä juopa on syntynyt sen välille, mitä te ja kaltaisenne puoliliberaalit puhuitte ja ajattelitte kadeteista vuosina 1905—1906—1907 ja mikä teidän on ollut pakko tunnustaa, sotkien ja puhuen itse itseänne vastaan, vuosina 1909—1910. Ristiriita libe- raalisten käytännönmiesten „empirismin” ja herrojen à la * Struve teorioiden välillä tuntui kyllin selvästi jo ennen vuotta 1905: palauttakaapa mieleenne, miten silloinen „Osvobozhdenije”³¹ erehtyi kirjaimellisesti jokaisessa „teorisoimis”-yrityksessään. Kun te *nyt* alatte käsittää, että liberalismi „on osoittautunut” ikään kuin „rikki revityksi” (tämä on taaskin sanametku, tyhjä fraasi, sillä vehiläiset eivät ole suinkaan rikkoneet välejään „Retshiin” eikä päin- vastoinakaan, vaan he ovat olleet, ovat ja tulevat olemaan sulassa sovussa keskenään), „hedelmättömäksi”, „ilmassa roikkuvaksi”, että se on vain „epävakaisin” (sic! **) „por- varillisen demokratian osa”, „mukiinmenevä äänestyslippu- jen antaja” y.m.s.—niin huutonne liberalismiin „draa- masta” ovat merkinä vain illuusioidenne tragikoomillisesta romahduksesta. Porvarillisen demokratian epävakaisimmaksi osaksi liberalismi ei suinkaan „osoittautunut”-nyt vasta. 1908—1910 kolmivuotiskautena, vaan nimenomaan sitä edeltäneenä kolmivuotiskautena. „Epävakaisimpia” ovat ne kvasi-sosialistit, jotka tarjoavat yleisölle sinappia illallisen jälkeen. „Ilmassa rokkuva” liberalismi, „hedelmätön” „äänestyslippujen antaja” j.n.e. oli hra Potresovin analysoi- massa kysymyksessä tunnusomaista edelliselle kolmivuotis- kaudelle. *Siihen aikaan* liberalismiin luonteen tunnustami- nen sellaiseksi oli poliittinen päiväntehtävä, joukkojen varoittaminen ei ollut ainoastaan sosialistien, vaan joh- donmukaisten demokraattienkin päivänpolttava tehtävä.

* — sen tapausten kuin. *Toim.*

** — sillä tavalla *Toim.*

ЦѢНА 30 КОП.

МЫСЛЬ

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ
ФИЛОСОФСКИЙ и ОБЩЕСТВЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛЪ.№ 2.
Я Н В Я Р Ъ.
1911.

СОДЕРЖАНИЕ:

Г. ПЛЕХАНОВЪ. Смѣшеніе представлений (окончаніе).—
 Н. Р—КОВЪ. Современная русская аграрная политика
 и виды на будущее (экон.).—В. ИЛЬИНЪ. О статистикѣ
 стачекъ въ Россіи (гл. II).—Г. Ц—ЧЪ. Къ вопросу объ
 иностранныхъ капиталахъ въ Россіи.—В. ИЛЬИНЪ.
 Наши упряднителѣ (о г. Патрессовѣ и В. Базаровѣ).
 НА ТЕМЫ ДНЯ:—ГР. Законъ о лишеніи отъѣзда торгово-
 промышленныхъ служащихъ. —ПОЛЕМИЧЕСКІЯ ЗА-
 МѢТКИ: Р.—1) «Вѣжи о Толстомъ». 2) Благодушный
 либераль. 3) Советъ г. Клейнбоггу.—ИНОСТРАННОЕ
 ОБОЗРѢНІЕ: Х. Д. РАППОПОРТЬ. Дѣйствительность
 и мечты. П. ОРЛОВСКИЙ. Литературные наброски.—
 ОБЩЕСТВЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ.—БИ-
 БЛОГРАФИЯ.—НЕКРОЛОГЪ: П. Зингеръ.

МОСКВА.

Kansilehti tammikuussa 1911 ilmestyneen aikakauslehti
 „Myslin” 2. numerosta, jossa julkaistiin: V. I. Leninin
 teoksen „Venäjän lakkotilastoa” II luku ja artikkelin
 „Lakkauttajamme (Hra Potresovista ja V. Bazarovista)” alku

Pienennetty

Vuoden 1906 maaliskuussa, eikä vuoden 1910 helmikuussa, oli tärkeää varoittaa siitä, että kadettien liberalismi roikkuu ilmassa, että se on hedelmätön, että objektiiviset olot tekevät „mukiinmenevistä äänestyslippujen antajista” mitättömyyden, komedian, että kadettien voitot ovat epävakaita mutkia herrojen Shipovien tai Gutshkovien „vakaan” perustuslaillisuuden (lue: näennäisen perustuslaillisuuden) ja sen taistelun välillä, jota käyvät demokratian puolesta ne ainekset, jotka *eivät* roiku ilmassa *eivätkä* rajoitu äänestyslippujen ihailevaan katselemiseen. Muistelkaapa, arvoisa herra, kuka sanoi tämän totuuden liberaaleista aikanaan, vuoden 1906 maaliskuussa ^{32?}

Nykyisen kolmivuotiskauden (1908—1910) tunnusomaisena, omalaatuisena piirteenä ei suinkaan ole „ilmassa roikkuvan” j.n.e. liberalismin „hedelmättömyys”. Päinvastoin. Liberaalien luokkavoimattomuus, demokraattienpelko, poliittinen raihnaisuus ei ole mitenkään muuttunut, mutta kohokohtansa tuo voimattomuus saavutti silloin, kun oli mahdollisuuksia voimanilmaukseen, kun oli olemassa edellytyksiä, jotka antoivat liberaaleille täyden ylivoiman edes tietyllä toiminta-areenalla. Silloin kun kadeteilla oli enemmistö esimerkiksi I Duumassa, silloin he olivat tilaisuudessa käyttämään tätä enemmistöä joko palvellakseen demokraatteja tai jarruttaakseen demokraattien asiaa, joko auttaakseen demokraatteja (vaikkapa pienessäkin asiassa, sanokaamme paikallisten maakomiteain järjestämisessä) tai antaakseen demokraateille iskuja takaapäin. Ja juuri tälle kaudelle oli *luonteenomaista*, että kadetit „roikkuivat ilmassa”, että „mukiinmenevä äänestyslippujen antaja” osoittautui tulevalle lokakuulaisten Duumalle tarkoitettujen evästyksien sepittelijäksi eikä miksikään muuksi.

Seuraavana kolmivuotiskautena, pysyessään sinä, minä he ovat ja ovat aina olleet, kadetit „roikkuvat ilmassa” *vähemmän* kuin aikaisemmin. Te, hra Potresov, muistutatte peräti sitä kansaneepoksen sankaria, joka hihkaisi toivomuksensa ja mielipiteensä julki hieman myöhästyneenä. Vuoden 1909 vehiläiset „roikkuvat ilmassa” *vähemmän* kuin vuoden 1906 Muromtsev, sillä vehiläiset tuottavat *tuntuva* hyötyä, tekevät *asiallisia* palveluksia sellaiselle luokalle, joka Venäjän kansantaloudessa on suurena voimana, nimittäin maanomistajille ja kapitalisteille. Vehiläiset ovat näiden kunnioitettavien miesten apuna kokoamassa

aseita aatteellis-poliittista taistelua varten demokratiaa ja sosialismia vastaan: tuo on sellainen teko, jota *ei voida* tehdä tyhjäksi minkäänlaisilla Duuman hajottamisilla eikä yleensä minkäänlaisilla poliittisilla rauhattomuuksilla, joita suoritetaan kyseisellä yhteiskunnallis-taloudellisella pohjalla. Niin kauan kuin on olemassa tilanherra-maanomistajien ja kapitalistien luokka, niin kauan tulee olemaan heidän publisistikäskyläisiään: Izgojeveja, Strujeja, Frankeja ja kumpp. Sitä vastoin Muromtsevien ja I Duuman kadettien „asia” saatettiin yleensä „tehdä tyhjäksi” (sillä asiaahan heillä ei ollut, oli vain sanoja, jotka turmelivat kansaa eivätkä palvelleet kansaa) hajottamalla Duuma.

Kolmannessa Duumassa kadetit ovat sama puolue, samanlaista on sen ideologia, samanlaista sen politiikka ja kokoonpanoltaankin se on huomattavalta osaltaan samanlainen kuin ensimmäisessä Duumassa. Ja juuri siksi kolmannessa Duumassa kadetit „roikkuvat ilmassa” paljon vähemmän kuin ensimmäisessä. Ettekö tätä ymmärrä, armollinen hra Potresov? Suotta olette ryhtynyt järkeilemään „yhteiskunnallis-poliittisten suuntiemme nykyisestä draamasta”! Ja sanonpa salaisuutena senkin teille, että kadettien poliittinen toiminta ei vastaisuudessakaan ja luultavasti varsin pitkään aikaan tule jäämään „hedelmättömäksi” — eikä suinkaan ainoastaan vehiläisten taantumuksellisen „suurhedelmällisyyden” ansiosta, vaan myös sen ansiosta, että niin kauan kuin on olemassa demokratian poliittisia ruutanoita, niin kauan on myös liberalismien hauilla elämistä. Niin kauan kuin sosialismissa on moista epävakaisuutta ja demokratiassa moista raihnautta, jota kuvastavat varsin havainnollisesti tyypit à la Potresov, niin kauan on liberalismien „empiirikoilla” aina riittävä taitoa noiden ruutanoiden pyyntiin. Älkää olko huolissanne, kadetit: niin kauan kuin Potresovit ovat elossa, teille kyllä riittää elämistä!

II

Sitäkin kauempana selviltä vesiltä on hra Potresov puhuessaan narodnikkilaisuudesta. Kadetteja hän sanoo „entiseksi demokraateiksi” ja jopa „entiseksi liberaaleiksi”. Talonpoikaistosta hän sanoo: „poliittiseen elämään astuesaan talonpoikaisto” (hra Potresovin mielestä se ei vielä

ole astunut tuohon elämään) „aloittaisi aivan uuden luvun historiassa — aloittaisi talonpoikaisen demokratian historian — ja vetäisi siten ristin entisen, intelligenttisen, narodnikkilaisen yli”.

Siis kadetit ovat entisiä ja talonpojat tulevia demokraatteja. Entä missä ovat nykyiset? Vai eikö demokraatteja, laajoja demokraattisia aineksia ollut vuosien 1905—1907 Venäjällä? eikö niitä ole vuosien 1908—1910 Venäjällä? Nykyisyyden on Potresov kätkenyt kaikenlaisilla kysymyksen olemusta „kiertelevillä” ja välttelevillä fraaseilla, sillä epäilemättömän nykyisyyden suora ja mutkaton tunnustaminen löisi korvalle herrojen Potresovien koko likvidaattoruusfilosofiaa. Tuo nykyisin täysin eittämättömän historiallisen tosiasian suora ja mutkaton tunnustaminen on siinä, että kadetit *eivät* ole Venäjällä *koskaan* edustaneet vähänkään laajempia demokraattisia aineksia eivätkä koskaan harjoittaneet demokraattista politiikkaa, jota vastoin talonpoikaisto — se samainen „monimiljoonainen talonpoikaisto”, josta myös hra Potresov puhuu,— on edustanut ja edustaa noita porvarillisia demokraatteja (porvarillisten demokraattien kaikkine rajoittuneisuuksineen). Hra Potresov karttaa tätä *peruskysymystä* pelastaakseen nimenomaan likvidaattoruusfilosofian. Pelastamatta jää!

Yrittäessään kiertää talonpoikaisdemokraattien entisyyden ja nykyisyyden hra Potresov joutuu jälleen pälkäseeseen, kun hän puhuu varmana tulevaisuudesta. Jälleen myöhässä, armollinen herra! Te itse puhutte „marraskuun 9 päivän lain mahdollisista seuraamuksista”,— sen menestyksen mahdollisuuden (tietysti puhtaasti abstraktisen) myönnätte siis itse. Ja tällä tavoin menestyttäessä „*uusi* luku historiassa” voisi tulla ei ainoastaan *talonpoikaisdemokraattien* historian, vaan myös *talonpoikaisagraarien* historian luvuksi.

Talonpoikaistalouden ja siis myös talonpoikaisen maanomistuksen ja talonpoikaispolitiikan kehitys Venäjällä ei voi tapahtua muutoin kuin kapitalistisesti. Narodnikkilainen agraariohjelma ei olemukseltaan, esim. tunnetun 104:n³³ ohjelman muodossa (I ja II Duuma), ole ristiriidassa tuon kapitalistisen kehityksen kanssa, vaan päinvastoin merkitsee edellytysten luomista mitä laajaperäisimmälle ja nopeimmalle kapitalistiselle kehitykselle. Sitä vastoin nykyinen agraariohjelma merkitsee mitä hitainta, rajoittuneinta,

maaorjuuden jätteiden eriten raskauttamaa kapitalistista kehitystä. Objektiiiset historiallis-taloudelliset olot eivät ole vielä ratkaisseet sitä, kumpi näistä ohjelmista on loppukädessä määräävä uuden Venäjän porvarillisten agraarisuhteiden muodon.

Tällaisia ovat ne yksinkertaiset tosiasiat, joita likvidaat-toruuden edustajat joutuvat sotkemaan.

„Kaikissa muutoksissa”, kirjoittaa hra Potresov intelligenttidemokratian, narodnikkilaisen demokratian muutoksista, „on muuttumattomaksi jäänyt seuraava: pohjimmaltaan talonpoikaiseen intelligentti-ideologiaan ei konkreettinen talonpoikaisto ole tähän mennessä (!) tehnyt omaa korjaustaan”.

Tuo on aito vehiläinen ja läpeensä valheellinen fraasi. V. 1905 historian avoimella näyttämöllä olivat mitä „konkreettisimmat” ja tavallisimmat talonpoikaismassat, jotka tekivät *koko joukon* „korjauksia” narodnikkien ja narodnikkilaispuolueiden „intelligentti-ideologiaan”. Narodnikit eivät ole *ymmärtäneet* kaikkia näitä korjauksia, mutta talonpoikaisto kyllä *teki* niitä. Vuosina 1906 ja 1907 mitä „konkreettisin” talonpoikaisto loi työryhmät ja 104:n lakiehdotuksen tehden siten *joukon korjauksia*, jotka on osittain huomioitu jopa narodnikkienkin taholla. Yleisesti tunnustettua on esim., että „konkreettinen” talonpoikaisto ilmaisi *isäntämies*pyrkimyksensä ja hyväksyi „yhteisön” tilalle henkilökohtaisen ja osuustoiminnallisen maanomistuksen.

Puhdistaessaan liberalismia demokratiasta ja muuttaessaan sitä järjestelmällisesti rahasäkin rengiksi vehiläiset täyttävät historiallisen tehtävänsä oikein, kun he julistavat vuosien 1905—1907 liikkeen intelligenttiliikkeeksi ja vakuuttavat, ettei konkreettinen talonpoikaisto ole tehnyt korjaustaan intelligentti-ideologiaan. Likvidaat-toruuden tragi-komedia onkin siinä, ettei se ole huomannut väitteidensä muuttuneen pelkäksi vehiläisten aatteiden kertailmiseksi.

III

Tuo muuttuminen käy sitäkin näkyvämmäksi, kun hra Potresov siirtyy järkeilemään marxilaisuudesta. Intelligenssi, kirjoittaa hän, „on olemuksellaan... puoluekerhojensa järjestämisellä saattanut varjoon proletariaatin”. Ette voi kiistää sitä tosiasiaa, että porvaristo on levittänyt

tätä aatetta mitä laajimmassa mitassa, sekä „Vehin” että koko liberaalisen lehdistön kautta, ja se on käyttänyt tuota aatetta proletariaattia vastaan. Siinä samassa artikkelissa, jossa Axelrod esitti tuon aatteen, hän kirjoitti „historia-veitikasta”, joka saattaa antaa porvarillisille demokraateille johtajan marxilaisuuden koulukunnasta. Sitä kuoppaa, jonka Axelrod uhkasi kohteliaasti kaivaa bolsheveikeille, historiaveitikka käytti hyväksi sijoittamalla tuohon kuoppaan Axelrodin itsensä!

Jos käännytte objektiivisten historiallisten tosiasioiden puoleen, niin *kaikki* ne, vuosien 1905—1907 koko kausi, jopa II Duuman vaalitkin (kun ei esimerkiksi oteta huomattavinta, vaan tavallisin tosiasia) *ovat peruuttamattomasti todistaneet*, ettei „puoluekerhojen järjestäminen” ole „saattanut varjoon” proletaaria, vaan *on välittömästi muuttunut proletariaatin laajojen joukkojen* puolueen ja ammattiyhdistyksen järjestämiseksi.

Mutta siirtykäämme pääasiaan, hra Potresovin herostraattisen esiintymisen „yttimeen”. Hän väittää, että marxilainen ajattelu „huumaa itseään joutavuuksien hashishilla” — taistelu machilaisuutta ja taistelu likvidaattoruutta vastaan — „väitellessään kaikesta, mistä tahansa, mutta ei vain siitä, mikä on sellaisen yhteiskunnallis-poliittisen suuntauksen hermo kuin on marxilainen suuntaus, mutta ei vain taloudellisista kysymyksistä eikä politiikan kysymyksistä”. Miten paljon noita kysymyksiä onkaan, huudahdetaan hra Potresov. „Kuinka käy Venäjän taloudellinen kehitys, minkälaisia voimien siirtoja se suorittaa taantumuksen hiljaisuudessa, mitä tapahtuu maaseudulla ja kaupungissa, mitä muutoksia tämä kehitys tuo Venäjän työväenluokan sosiaaliseen kokoonpanoon y.m. y.m.? Missä ovat vastaukset tai vastauksen alkua näihin kysymyksiin, missä on venäläisen marxilaisuuden taloudellinen koulukunta?”

Vastauksen tai ainakin alun vastaukseen on antanut se sama „hierarkia”, jonka olemassaolon hra Potresov ilkimielisesti ja ulkokultaisesti kieltää. Venäjän valtiojärjestelmän kehitys viimeisten kolmen vuosisadan aikana todistaa meille, että se on muuttanut luokkaluonnettaan eräseen määrättyyn suuntaan. XVII vuosisadan monarkia bojaariduumineen ei muistuta XVIII vuosisadan virkamies- ja aatelismonarkiaa. XIX vuosisadan alkupuoliskon monarkia ei ollut sitä, mitä oli vuosien 1861—1904 monarkia.

Vuosina 1908—1910 hahmottui selvästi uusi vaihe, joka merkitsee *jälleen yhtä askelta* siihen samaan suuntaan, jota voitaneen sanoa porvarilliseen monarkiaan tähtääväksi suunnaksi. Tähän askeleeseen liittyy läheisesti myös III Duuma ja nykyinen agrariipolitiikkamme. Uusi vaihe ei näin ollen ole sattuma, vaan omalaatuinen porras maan kapitalistisessa kehityksessä. Ratkaisematta entisiä ongelmia, kykenemättä niitä ratkaisemaan ja siis *poistamatta niitä* tämä uusi vaihe vaatii soveltamaan uusia menetelmiä entisten ongelmien entisen ratkaisun valmistelussa. Siinä on tämän ikävän, harmaan ja raskaan, mutta väistämättömäksi osoittautuneen, vaiheen omalaatuisuus. Sen taloudellisten ja poliittisten erikoisuuksien tällaisesta omalaatuisuudesta johtuu marxilaisuuden sisäisten aatteellisten ryhmittymien omalaatuisuus. Ne, jotka tunnustavat uusien menetelmien käytön entisten ongelmien entisen ratkaisun valmistelussa, lähestyvät toisiaan perustanaan kyseisen kauden yhteinen asia, yhteinen tehtävä, vaikka heitä edelleenkin on erottamassa se kysymys, miten edellisellä kaudella olisi sinä tai tänä ajankohtana pitänyt soveltaa entistä ratkaisua tai edistää sitä. Ne, jotka kiistävät (tai eivät ymmärrä) uusien menetelmien käyttöä valmistelussa tai sitä, että edessämme ovat entiset ongelmat, että olemme menossa niiden entistä ratkaisua kohti, ne luopuvat *todellisuudessa* marxilaisuuden kannasta, ne osoittautuvat *todellisuudessa* liberaalien (kuten Potresov, Levitski j.n.e.) tai idealistien ja syndikalistien (kuten V. Bazarov y.m.) vankeiksi.

Vieraiden ihmisten ja vieraiden aatteiden vankeina niin Potresov kuin Bazarovkin hengenheimolaisineen sotkeentuvat väistämättömästi ja joutuvat mitä koomillisimpaan, mitä kieroimpaan asemaan. Hra Potresov huutaa rintoihinsa lyöden: „*missä on se alku* ja millainen on se *vastaus?*”. Martov, tietäen yhtä hyvin tuon vastauksen, yrittää vakuuttaa yleisölle, että tuo vastaus muka hyväksyy „porvariston vallassa olemisen”: liberaalien tavanomainen tapa käyttää hyväksi vastustajan väliaikaista pakollista vaitiota! Samalla meiltä kysytään loukkaantuneen näköisinä: mitä on likvidaattoruus? Niin, armolliset herrat, juuri tuo tapa, kun ihmiset, jotka „kokonaisuuteen” kuulumista tavoitellen ja käyttäen hyväksi sen heikentymistä, vakuuttavat yleisölle, ettei „vastausta” ole (vaikka nimenomaan

„kokonaisuus” on „vastauksen” antanut), on jo eräs likvidaattoruuden (ellei luopuruuden) tavoista.

Likvidaattoruus on „sairaalloisen mielikuvituksen fantomi”, kirjoittaa hra Potresov, sillä ei voida likvidoida sitä, „mikä ei enää ole likvidoitavissa, mitä järjestyneenä kokonaisuutena ei todellisuudessa ole enää olemassa”.

Minulla ei ole tilaisuutta esittää lukijalle täydellisesti mielipidettäni noista riveistä; voidakseni esittää sen likipitaisesti, kysyn lukijalta: miksi sanotaan henkilöä, jolta lähimmät hengenheimolaiset ja kollegat vastaanottavat heille edullisia „kokonaisuuden” (nimenomaan „kokonaisuudeksi” ymmärrettyjä) ehdotuksia ja joka seuraavana päivänä julistaa painetussa sanassa: „kokonaisuutta” ei ole olemassa?

Siinä kaikki tästä pykälästä.

Herää periaatteellinen kysymys: voiko mielipide entisten ongelmien entisen ratkaisun välttämättömyydestä muuttua „kokonaisuuden” hajoamis- — jopa, jos haluatte, häviämisen- — *asteesta* riippuen? Jokainen ymmärtää, ettei voi. Kun objektiiviset olot, nykyisen aikakauden taloudelliset ja poliittiset peruspiirteet vaativat entistä ratkaisua, niin mitä voimakkaampaa on hajoaminen, mitä vähemmän on jäljellä „kokonaisuudesta”, sitä enemmän on huolehdittava, sitä palavammin on publisistin puhuttava „kokonaisuuden” välttämättömyydestä. Kuten jo mainitsimme, uudet valmistelumenetelmät tunnustettakoon, mutta kenen on niitä sovellettava käytännössä? Tietysti „kokonaisuuden”. Selvää on, että niille, jotka ovat ymmärtäneet nykyisen kauden merkityksen ja sen tärkeimmät poliittiset erikoisuudet, publisistin tehtävät ovat aivan päinvastaisia kuin herrojen Potresovien *koko* linja. Ei voi olla puhettakaan siitä, että jonkun mieleen juolahtaisi vakavissaan kieltää ylläesittämäni „vastauksen” (kyseisen ajankohdan talouselämää ja politiikkaa koskevaan kysymykseen) yhteys antilikvidaattoruuteen.

Siirtykäämme kysymyksen yleisperiaatteellisesta asettelusta konkreettiseen historialliseen asetteluun. Vuosien 1908—1910 aikana hahmottui täydellisesti se marxilainen virtaus, joka julistaa vanhan ratkaisun välttämättömyyttä ja ajaa vastaavaa linjaa. Hahmottunut on toinenkin virtaus, joka on *kaikkien näiden kolmen vuoden aikana* toiminut „entisen ratkaisun” hyväksymistä ja kokonaisuuden

entisten perusmuotojen luomista vastaan. Tämän tosiasian kiistäminen on naurettavaa. Hahmottunut on myös kolmas virtaus, joka kaikkien näiden kolmen vuoden aikana ei ole ymmärtänyt uusia valmistelumuita, III Duuman sisältä päin tapahtuvan toiminnan merkitystä j.n.e. Tällaiset henkilöt ovat entisen ratkaisun hyväksymisestä tehneet ulko-opitun, mutta käsittämättömäksi jääneen fraasin, jota toistellaan tottumuksesta, mutta ei *sovelleta* tietoisesti eikä harkitusti muuttuneeseen tilanteeseen (muuttuneeseen jo yksin duumatoiminnan alalla, mutta ei tietenkään vain tällä alalla).

Likvidaattoruuden yhteys pieneläjäin yleiseen „väsymys”-mielialaan on ilmeistä. „Väsyneet” (varsinkin toimettomuudesta väsyneet) eivät huolehdi siitä, että antaisivat itselleen tarkan vastauksen nykyisen ajankohdan taloudellista ja poliittista tilannearviota koskevaan kysymykseen: kukaan heistä ei hyväksy arviota, joka on edellä esitetty ja yleisesti hyväksytty viralliseksi, kokonaisuuden nimissä annetuksi arvioksi, mutta he kaikki pelkäävät jopa ajatellakin sellaista, että asettaisivat vastapainoksi *oman* tarkan arvionsa, vaikkapa likvidaattoruusmielisen „Nasha Zarjan”, „Zhiznin”³⁴ y.m.s. avustajien arvion. „Väsyneet” jankkaavat: entistä ei ole olemassa, entinen on elinkyvytön, kuollut j.n.e. y.m.s., mutta he eivät aio vaivata itseään antaakseen vastauksen, puhtaasti poliittisen, tarkasti muotoillun vastauksen ehdottomaan (jokaiselle rehelliselle publisistille ehdottomaan) kysymykseen: mitä nimenomaan tarvitaan vanhan asemesta, pitäisikö ennallistaa „jo likvidoituna se, mikä ei kuulu (muka) likvidoitavaksi” (Potresovin mukaan), sellaista vaivaa he eivät tahdo nähdä. Kolme vuotta he ovat sättineet entistä, parjanneet sitä varsinkin sellaisilta korokkeilta, jonne entisen puoltajilta on pääsy kielletty, ja nyt Izgojevien * kanssa hellästi syleillen he huudahtelevat: kuinka tyhjäänpäiväistä, kuinka kummallista onkaan likvidaattoruudesta juttuaminen!

Tällaisten „väsyneiden”, herrojen Potresovien ja kumpp., suhteen ei voida kerrata tunnettuja säkeitä: „he eivät pettäneet, he ristiänsä kantaessaan väsyivät; ja henget vihan sekä murheen heidät puolitiessä jättivät”³⁶.

* Ks. hänen artikkeliaan vehiläis-Potresovista, „*Russkaja Mys*”³⁵, 1910. Moista syleilyistä hra Potresov ei koskaan saa itseään puhtaaksi.

Moiset „väsyneet”, jotka nousevat publisistin puhujalavalle ja sieltä puolustelevat entisestä „väsymistään” ja haluttomuuttaan kehittää vanhaa, ovat juuri niitä ihmisiä, jotka eivät ole ainoastaan „väsyneet”, vaan myöskin petäneet.

IV

„Joninjoutavuuksien” joukkoon on hra Potresov sijoittanut myös materialistien, marxilaisten, filosofisen taistelun machilaisia, t.s. idealisteja vastaan. „Tuo filosofoimisbakkanaali” (— „ystäväni, Arkadi Nikolajevitsh, älä puhu kauniisti!”) kuohuttaa syvästi hra Potresovia, ja mainiten tällöin Plehanovin ja minut materialistien puolelta hän luonnehtii meidät „eilisiksi poliitikoiksi”. Nauroin tuolle sanonnalle pitkän aikaa. Tosiaankin, siinä kerskutaan niin selvästi ja niin huvittavasti, että jänöjussillemme sietäisi antaa palanen karhun korvaa. Plehanov j.n.e. ovat „eilisiä poliitikkoja”! *Tämän päivän* poliitikkoja ovat nähtävästi Potresov ja hänen „aikapoikansa”. Herttaista ja avomielistä.

Silloin kun Arkadi Nikolajevitsh sattuu poikkeuksellisesti sanomaan sanasen koukkuilematta ja irvailematta, hän lyö itse itseään mitä parhaimmalla tavalla. Arkadi Nikolajevitsh, pinnistäkäpä vähän, koettakaa *ajatella*: te kiellätte, että likvidaattoruus olisi *poliittinen* suuntaus, joka *ei* erota menshevismiä bolshevismista, vaan Potresovin ja kumpp. Plehanovista ja bolshevikeista *yhdessä otettuna*. Ja samalla kun te tämän kiellätte, te sanotte Plehanovia ja allekirjoittanutta „eilisiksi poliitikoiksi”. Katsokaas, kuinka taitamaton te olette: eilisiksi poliitikoiksi minua ja Plehanovia *yhdessä* voidaan sanoa *juuri* siinä mielessä, että eilinen järjestö eilisen (*perusteiltaan* eilisen) liikkeen muotona on meille välttämätön myös tänään. Minua ja Plehanovia ovat erottaneet ja erottavat edelleenkin jyrkästi ne kysymykset, millaisia askeleita *tuon* eilisen järjestön pitäisi tiettyinä ajankohtana ottaa *tuon* eilisen liikkeen perustalla, mutta meitä lähentää taistelu niitä ihmisiä vastaan, jotka *tänään* kiistävät nimenomaan eilisen liikkeen *perustat* (niihin kuuluu myös hegemoniakysymys, johon heti siirryn), nimenomaan eilisen järjestön *perustat*.

No, Arkadi Nikolajevitsh, ettekö vieläkään ymmärrä, mitä on likvidaattoruus? Luuletteko yhä vieläkin, että minua ja Plehanovia on lähentänyt jokin machiavellistinen suunnitelma tai ikkimielinen halu *ottaa* likvidaattoruuden „voittamisen” *tilalle* „taistelu kahdella rintamalla”?

Mutta palatkaamme „filosofoimisbakkanaaliin”.

„Me tiedämme”, kirjoittaa hra Potresov, „miten syvän jäljen uursi aikanaan Saksan sosialidemokratian tietoisuuteen Engelsin taistelu Dühringiä vastaan ja miten abstraktisimmiltakin tuntuvilla teeseillä oli todellisuudessa elävä konkreettinen merkitys Saksan työväenluokan liikkeelle”... Abstraktisimmillakin teeseillä oli elävä konkreettinen merkitys! Jälleen fraasi eikä mitään muuta kuin fraasi. Koettakaapa selittää, jos „te tiedätte”, mikä „elävä konkreettinen merkitys” oli sillä Engelsin *teesillä*, että Dühringin filosofiset mielmät ajasta ja paikasta ovat virheellisiä! Siinäpä se vikanne onkin, että te olette kuin koulupoika *oppinut* ulkoa: „Engelsin väittely Dühringiä vastaan oli suurimerkityksellinen”, mutta ette ole *ajatellut*, mitä se merkitsee, ja siitä syystä toistatte ulkoaoppimaanne virheellisessä, rujan virheellisessä muodossa. Ei voida sanoa, että „abstraktisimmillakin teeseillä (Dühringiä vastaan tähdätyillä Engelsin teeseillä) oli todellisuudessa elävä konkreettinen merkitys Saksan työväenluokan liikkeelle”. Engelsin abstraktisimmillakin teeseillä oli se merkitys, että ne selittivät työväenluokan ideologeille, miksi materialismista positivismiin ja idealismiin poikkeaminen on virheellistä. Siis jos te olisitte antanut tällaisen, t.s.: filosofisessa suhteessa jossain määrin tarkan, esityksen Engelsin katsomuksista sen sijaan, että puhuitte heliseviä, mutta sisällyksettömiä fraaseja „syvästä jäljestä”, „abstraktisimpienkin teisien elävästä konkreettisesta merkityksestä”, niin olisitte huomannut heti, että Engelsin ja Dühringin väliseen kiistaan vetoaminen suuntautuu teitä itseänne *vastaan*.

...„Me tiedämme”, jatkaa hra Potresov, „mikä osa venäläisen marxilaisuuden muovautumisen historiassa on taistelulla subjektiivista sosiologiaa vastaan”...

Entä mikä osa on Lavrovin ja Mihailovskin positiivisilla ja idealistisilla opeilla subjektiivisen sosiologian virheissä? Arkadi Nikolajevitsh, tähän ammutte joka laukauksella yli maalin. Kun tehdään historiallisia vertailuja, niin on ero-

tettava ja osoitettava tarkasti se, mitä yhtäläisyyttä on eri tapahtumissa, sillä muutoin historiallinen vertailu on sanojen heittelemistä tuuleen. Kun otetaan esittämämme historiallinen vertaus, niin täytyy kysyä: oliko *venäläisen* marxilaisuuden „muovautuminen” mahdollista ilman sitä filosofisen materialismin perustojen ja niiden merkityksen, selvittelyä, jonka Beltov³⁷ suoritti kumotakseen Lavrovin ja Mihailovskin? Tähän kysymykseen voi olla vain ykstä vastaus, ja tuo vastaus — kun historiallisesta vertailusta tehdään machilaiden kanssa käytyyn kiistaan soveltuva johtopäätös — puhuu hra Potresovia *vastaan*.

...„Mutta juuri siksi, että tiedämme tuon kaiken” (no tietysti! näimme juuri, mitä se merkitsee, kun hra Potresov kirjoittaa: „tiedämme tuon kaiken”), „me haluammekin, että meitä kiinnostavan filosofisen kiistan ja marxilaisen yhteiskunnallis-poliittisen virtauksen, sen tehtävien ja vaatimusten välillä saataisiin vihdoinkin aikaan elävä reaalinen yhteys. Mutta toistaiseksi”... — seuraa viittaus Kautskyn kirjeeseen, siihen, että machilaisuus on Privatsache (yksityisasia), että siitä kiistelemine on „fata Morgana” j.n.e.

Kautskyn vetoaminen on näyte poroporvarillisesta ajatustavasta. Kysymys ei ole siinä, että Kautsky on „periaatteeton”, kuten hra Potresov viisastelee (viisastelee izgojevilaisittain), vaan siinä, että Kautsky *ei tiedä*, miten on asianlaita venäläisen machilaisuuden suhteen, eikä pyri esiintymäänkään sen tuntijana. Kirjeessään Kautsky tunnustaa Plehanovin marxilaisuudentuntijaksi ja ilmaisee vakaumuksenaan, että idealismi ja marxilaisuus ovat sovitamattomassa ristiriidassa keskenään, sekä sen mielipiteen, ettei machilaisuus ole idealismia (tai: ettei kaikki machilaisuus ole idealismia). Epäilemätöntä on se, että viimeisessä kohdassa, varsinkin venäläisen machilaisuuden suhteen, Kautsky *erehtyy*. Hänen erehdyksensä on täysin anteeksiannettavaa, sillä hän *ei ole tutkinut* machilaisuutta kokonaisuudessaan ja yksityiskirjeensä hän kirjoitti ilmeisenä tarkoituksenaan varoittaa erimielisyyksien paisuttamisesta. Kun *venäläinen* marxilainen kirjoittaja vetoaa tällaisissa oloissa Kautskyn, niin se on ilmaus aito poroporvarillisesta ajattelun velttoudesta ja pelkuruudesta taistelussa. Vuonna 1908, jolloin Kautsky kirjoitti kirjeensä, hän *saattoi uskoa*, että machilaisuus voidaan tietyissä mielessä „sovitaa” *materialismin* kanssa, mutta vuosien 1909—1910

Venäjällä on Kautskyyn vetoaminen tässä kysymyksessä samaa kuin *ryhtyä* sovittamaan keskenään venäläisiä machilaisia ja materialisteja. Ryhtyisiköhän hra Potresov tai joku muu sellaiseen vakavissaan?

Kautsky ei ole periaatteeton, mutta Potresov ja kumpp., jotka haluavat julistaa machilaisuuden „yksityisasiaksi”, ovat *mallinäyte* nykyisessä venäläisessä marxilaisuudessa ilmenevästä *periaatteettomuudesta*. Kautsky oli täysin vilpittön eikä tippaakaan periaatteeton, kun hän venäläisiä machilaisia lukematta kehotti vuonna 1908 *heitä* pyrkimään sovintoon Plehanovin, marxilaisuuden tuntijan ja materialistin, kanssa, sillä Kautsky on aina esiintynyt, samoin kuin hän esiintyy mainitussa kirjeessäkkin materialismin puolesta idealismia vastaan. Sitä vastoin hra Potresoveilla ja kumpp., jotka kätkeytyvät Kautskyn selän taakse vuosina 1909—1910, ei ole *hivenen vertaakaan* vilpittömyyttä eikä *tippaakaan* kunnioitusta periaatteellisuutta kohtaan.

Te, hra Potresov, ette huomaa elävää reaalista yhteyttä filosofisen kiistan ja marxilaisen virtauksen välillä? Sallikaa siis minun, eilisen poliitikon, viitata mitä kunnioittavimmin vaikkapa seuraaviin seikkoihin ja näkökohtiin: 1) Kiista siitä, mitä on filosofinen materialismi, miksi siitä poikkeaminen on virheellistä, vaarallista ja taantumuksellista, on *aina* ollut „elävässä reaalisessa yhteydessä” „marxilaiseen yhteiskunnallis-poliittiseen virtaukseen” — muussa tapauksessa tuo viimeksi mainittu ei olisi marxilainen, ei yhteiskunnallis-poliittinen eikä virtaus. Tuon yhteyden „reaalisuuden” voivat kiistää vain rajoittuneet reformismin tai anarkismin „reaalipoliitikot”. 2) Marxilaisuuden aatteellisen sisällön rikkauden ja monipuolisuuden vuoksi ei ole mitään ihmeteltävää siinä, että Venäjällä, samoin kuin muissakin maissa, historian eri kaudet työntävät erikoisesti etualalle milloin minkin puolen marxilaisuudesta. Saksassa ennen vuotta 1848 työnty erikoisesti etualalle marxilaisuuden filosofinen muovautuminen, vuonna 1848 — marxilaisuuden poliittiset aatteet, 50- ja 60-luvulla Marxin taloudellinen oppi. Venäjällä ennen vallankumousta työnty erikoisesti etualalle Marxin taloudellisen opin soveltaminen todellisuutemme, vallankumouksen aikana marxilainen politiikka, vallankumouksen jälkeen marxilainen filosofia. Tämä ei merkitse sitä, että marxilaisuuden jonkin puolen jättäminen huomion ulko-

puolelle olisi milloin tahansa sallittavaa; tämä merkitsee vain sitä, että johonkin puoleen kohdistuvan *kiinnostuksen vallitsevaisuus* ei ole riippuvainen subjektiivisista tahtomuksista, vaan historiallisten ehtojen kokonaisuudesta.

3) Yhteiskunnallisen ja poliittisen taantumuksen aika, valankumouksen antoisten opetusten „sulattamisen” aika ei ole sattumalta sitä aikaa, jolloin eräälle etutiloista työntyvät jokaisen *elävän* suuntauksen tärkeimmät teoreettiset ja muun muassa filosofiset kysymykset.

4) Venäläisen ajattelun edistyksellisissä virtauksissa ei ole sellaista filosofista suurtraditiota, jollainen ranskalaisilla liittyy XVIII vuosisadan ensyklopedisteihin ja saksalaisilla Kantista Hegeliin ja Feuerbachiin ulottuvan klassillisen filosofian kauteen. Sen vuoksi nimenomaan Venäjän edistykselliselle luokalle on ollut välttämätöntä filosofinen „seulonta”, eikä siinä ole mitään kummallista, jos tuo myöhäinen „seulonta” alkoi sen jälkeen, kun tuo edistyksellinen luokka oli täysin kypsytynyt itsenäistä historiallista osaansa varten äskeisten suurtapahtumien aikana.

5) Tuota filosofista „seulontaa” oli valmisteltu kauan myös maailman muissa maissa sikäli, mikäli esim. uusi fysiikka oli asettanut joukon uusia kysymyksiä, joista dialektisen materialismin oli „selviydyttävä”. Siinä suhteessa „meidän” (Potresovin sanonnan mukaisesti) filosofisella kiistallamme ei ole ainoastaan tietty, t.s. Venäjää koskeva, merkitys. Eurooppa oli antanut aineistoa filosofisen ajattelun „tuorestamista” varten, ja jälkeen jäänyt Venäjä tarttui vuosien 1908—1910 pakollisen tyventökauden aikana erittäin „ahneesti” tähän aineistoon.

6) Belousov sanoi äskettäin III Duumaa jumaliseksi Duumaksi. Siinä suhteessa hän äkkäsi oikein III Duuman luokkaluonteen erikoisuuden ja naulasi oikeudenmukaisesti häpeäpaaluun kadettien tekopyhyyden.

Koko taantumuksemme yleensä ja muun muassa liberaalinen (vehiläinen, kadettilainen) taantumus ei ole sattumalta, vaan *välttämättömyyden* pakosta „tarrautunut” uskuntoon. Patukka ja piiska eivät yksin riitä; patukkahan on kuitenkin puoleksi katkaistu. *Vehiläiset* auttavat edistyksellistä porvaristoa uusimman aatteellisen patukan, henkisen patukan hankkimisessa. Idealismin eräänä muunnoksena machilaisuus on *objektiivisesti* taantumuksen ase, taantumuksen johdatin. Taistelu machilaisuutta vastaan „alhaalla” ei sen vuoksi ole satunnaista, vaan väistämätöntä

sellaisena historiallisena kautena (1908—1910), jolloin „ylhäällä” emme havaitse ainoastaan lokakuulaisten ja Purishkevitchien „jumalista Duumaa”, vaan myös jumalasia kadetteja, jumalisen liberaalisen porvariston.

Hra Potresov „teki varauksen”, että „jumalanrakennukseen” hän „ei nyt kajoa”. Juuri tuo erottaakin periaatteetoman ja poroporvarillisen publisisti Potresovin Kautskysta. Kautsky *ei ollut* edes tietoinen *enempää* machilaisten jumalanrakennuksesta kuin jumalisista vehiläisistäkään, ja siksi hän *saattoi* sanoa, ettei kaikenlainen machilaisuus ole idealismia. Potresov tietää sen ja teeskentelee „*kajoamatta*” pääasiaan (pääasiaan sille, jonka katsomukset ovat *ahtaasti* „publisistisia”). Julistaessaan taistelun machilaisuutta vastaan „yksityisasiaksi” hra Potresov ja hänen kannattajansa muuttuvat „yhteiskunnallis-poliittisessa” mielessä vehiläisten *apureiksi*.

V

Siirtyessämme hra Potresovista Bazaroviin meidän täytyy ennen kaikkea huomauttaa, että väittäessämme edellistä vastaan filosofista kiistaa koskevassa kysymyksessä olemme samalla vastanneet myös jälkimmäiselle. Lisäksi sanottakoon vain, että V. Bazarovin suvaitsevaisuus hra Potresovia kohtaan ja hänen pyrkimyksensä löytää Potresovilta „totuuden hitunen” on täysin ymmärrettävää, sillä hra Potresov (kuten kaikki likvidaattorit), eristäytyessään sanoissa ja muodollisesti machilaisuudesta, antaa sille *itse asiassa* perään kaikkein oleellisimmassa. Virtauksena ja „toimintaohjelman” omaavana ryhmänä machilaisuus ei rohkenekaan vaatia mitään muuta kuin sitä, että sen eroaminen marxilaisuudesta tunnustetaan „yksityisasiaksi”! Sen vuoksi ei ole satunnaista, että Potresov ja Bazarov kiemäilevät toisilleen. Likvidaattorien kirjallisuusmiesten ryhmä ja machilaisten kirjallisuusmiesten ryhmä *ovat todella yksimielisiä* siitä, että nykyisenä hajaannuskautenamme on varjeltava „hajaannusvapautta” marxilaisuuden kannattajilta, marxilaisuuden teoreettisten perustojen puolustajilta. Ja tuo yksimielisyys *ei rajoitu* filosofian kysymyksiin, kuten osoittaa *jopa* V. Bazarovinkin artikkeli.

Sanon: jopa, sillä juuri Bazarovin erikoisuutena on aina ollut harkitumpi suhtaantuminen politiikan vakaviin kysy-

myksiin. Tästä on mainittava, jotta voitaisiin antaa oikea arvio tämän henkilön tavattomille horjahteluille eikä vain tähdentää Herostratoksen seppeleitä tavoittelemaan lähteneen kirjallisuusmiehen entistä hyödyllistä toimintaa.

Herostraattinen on esimerkiksi seuraava Bazarovin julkilausuma: „Meidän päiviemme eräänä suurimpana ja jonninjoutavimpana väärinkäsityksenä pidän paljonpuhuttua „hegemonia”-kysymystä”. Ikään kuin jokin sallimus vainoaisi keskuudestamme lähtöisin olevia machilaisia: toiset varjelevat „hajaannusvapautta” julistaen otzovismin lailliseksi suuntavivahteeksi ja toiset, jotka ymmärtävät otzovismin typeryyden ja vahingollisuuden, ojentavat politiikassa kätensä likvidaattoreille. Juuri likvidaattorit käyvät niin „Nasha Zarjassa” ja „Zhiznissä” kuin „Yhteiskunnallisessa liikkeessäkin”³⁸ sekä välitöntä että välillistä sotaa hegemonia-aatetta vastaan. Valitettavasti meidän on todettava, että Bazarov on siirtynyt heidän leiriinsä.

Minkälaisia ovat olennaisesti hänen todisteensa? Viisi vuotta sitten hegemonia oli tosiasia. „Täysin ymmärrettävistä syistä tämä hegemonia ei nykyään ole ainoastaan hävinnyt, vaan myös muuttunut täydelliseksi vastakohtakseen”. Todiste: „meidän päivinämme on marxilaisuuden potkimisesta tullut välttämätön ehto populäärisyydelle yhteiskunnan demokraattisissa piireissä”. Esimerkkinä Tshukovski.

Luet etkä usko omia silmiäsi: Bazarov, joka on tahtonut olla marxilainen, on muuttumassa entiseksi ihmiseksi, joka osaa tarttua herrojen Potresovien käsikynkkään.

Te ette pelkää jumalaa, V. A. Bazarov. Tshukovskit ja muut liberaalit samoin kuin monen monet trudovikkidemokraatit ovat aina ja varsinkin vuodesta 1906 „potkineet” marxilaisuutta, mutta eikö „hegemonia” ollut „tosiasia” vuonna 1906? Pistäkää päanne ulos liberaalisen kirjallisuusmiehen murjusta, silmäilkää vaikka III Duuman talonpoikaisedustajain suhdetta työläisedustajiin. Jo pelkästään se, että vertaillaan kiistattomia tosiasioita heidän poliittisesta käyttäytymisestään kolmen vuoden ajalta, jopa pelkästään heidän siirtymiskaavojensa ja kadettien kaavojen vertaileminen, puhumattakaan tänä aikana Duumassa tehtyjen poliittisten julkilauselmiensä ja laajojen väestöjoukkojen elämänehtojen vertailemisesta — todistaa mitä kumoamattomimmin, että hegemonia on nykyisinkin

tosiasia. Työväenluokan hegemonia on työväenluokan (ja sen edustajien) poliittista vaikutusta muihin väestöaineksiin siinä mielessä, että niiden demokratismia (kun on olemassa demokratismia) puhdistetaan epädemokraattisista sekoitteista, että arvostellaan kaikenlaisen porvarillisen demokratismin rajoittuneisuutta ja lyhytnäköisyyttä, että taistellaan „kadettilaisuutta” (jos sellaiseksi sanotaan liberaalien puheiden ja politiikan aatteellisesti turmelemaa sisältöä) vastaan j.n.e. j.n.e. Nykyajallemme ei ole mikään sen luonteenomaisempaa kuin se, että Bazarov on saattanut kirjoittaa moisia mahdottomia asioita ja että häntä on siitä hyvästä taputtanut armollisesti olalle ryhmä sanomalehtimiehiä, jotka niin ikään pitävät itseään työläisten ystävinä ja marxilaisuuden kannattajina!

„Kerrassaan mahdotonta on etukäteen sanoa, minkälaiseksi muodostuu asiointila lähenevän nousun hetken mennessä”, vakuuttelee Bazarov likvidaattorien aikakauslehden lukijoille. „Jos kansanjoukkojen henkiset kasvot kaupungissa ja maaseudulla tulevat olemaan likimain samat kuin 5 vuotta sitten, niin marxilaisuuden hegemoniasta tulee jälleen tosiasia... Mutta ei ole kerrassaan mitään mahdotonta sellaisessa olettamuksessa, että kansanjoukkojen kasvot muuttuvat oleellisesti. Olettakaamme esimerkiksi, että Venäjän maaseudun ja kaupunkien pikkuporvaristo on mielialaltaan kyllin radikaalista vastustamaan vallassaolevien luokkien poliittisia etuoikeuksia, kyllin yksimielistä ja aktiivista, mutta räikeän natsionalistisen hengen läpitunkemaa. Koska marxilaiset eivät voi suostua minkäänlaisiin kompromisseihin natsionalismin tai antisemitismin kanssa, niin mainituissa oloissa ei nähtävästi tulla edes mainitsemaan hegemoniasta”.

Tuo ei ole ainoastaan väärin, vaan hirveän järjetöntä. Jos etuoikeuksien vihaaminen on tietyissä kerroksissa yhtynyt natsionalismiin, niin eikö hegemonin tehtävänä ole selittää, että moinen yhteys haittaa etuoikeuksien poistamista? Voiko taistelu etuoikeuksia vastaan olla *liittymättä* taisteluun, jota natsionalismista kärsivät pikkuporvarit käyvät natsionalismista hyötyviä pikkuporvareita vastaan? Kaikenlaisen pikkuporvariston kaikenlaisessa taistelussa kaikenlaisia etuoikeuksia vastaan on *aina* jälkiä pikkuporvarillisesta rajoittuneisuudesta, puolinaisuudesta, ja „hegemonin” tehtävänä on taistella noita ominaisuuksia vastaan. Bazarov järkeilee kadettilaisesti, vehiläisesti. Oikeammin: Bazarov on siirtynyt Potresovien ja kumpp. leiriin, jotka ovat jo kauan aikaa järkeilleet siten.

Mitä ei ole pinnalla, sitä ei yleensä ole olemassa. Se, mitä Tshukovskit ja Potresovit eivät näe, ei ole reaalista. Kas sellaisia ovat Bazarovin järkeilyn perusteet, joilla lyödään marxilaisuutta vasten kasvoja. Marxilaisuus opettaa meille, että niin kauan kuin kapitalismi on olemassa, pikkuporvariston joukot joutuvat kärsimään epädemokraattisista etuoikeuksista (*puhtaan* kapitalismin vallitessa nuo etuoikeudet „eivät ole ehdottomia” teoreettisesti, mutta tuon kapitalismin *puhdistuminen* on jatkuva sen perikatoon saakka), ne joutuvat kärsimään taloudellisesta sorrosta. Sen vuoksi niin kauan kuin kapitalismi on olemassa, „hegemonin” *ikuisena* tehtävänä on tehdä selkoa niiden etuoikeuksien ja tuon sorron alkulähteestä, osoittaa niiden luokkajuuret, olla esikuvana taistelussa niitä vastaan, paljastaa liberaalisten taistelumetodien valheellisuus j.n.e. j.n.e.

Siten ajattelevat marxilaiset. Sellaisia ovat heidän mielestään „hegemonin” tehtävät siinä leirissä, jonka elämähdot eivät salli suhtauduttavan rauhallisesti etuoikeuksiin, siis ei ainoastaan proletaarien, vaan myös puoliproletaarien ja pikkuporvariston joukkojen leirissä. Mutta Tshukovskit luulevat, että koska tuo leiri on työnnetty taka-alalle, pantu puristukseen ja ajettu maanalaisuuteen, niin „hegemoniakin on hävinnyt” ja „hegemoniakysymys muuttunut mitä jonninjoutavimmaksi väärinkäsitykseksi”.

Nähdessäni näitä häpeällisiä juttuja latelevan Bazarovin kulkemassa käsikoukkuja Potresovien, Levitskien ja kumpp. kanssa, jotka vakuuttelevat työväenluokalle, ettei sille ole tarpeen hegemonia, *vaan* luokkapuolue, ja nähdessäni toisaalta Plehanovin, joka on nostanut „melun” (kuten veraton Potresov halveksivasti sanoo), kun on vaan ollut vähäisiäkin oireita vakavista horjahduksista hegemoniakysymyksessä, niin sanon itselleni: bolshevikit olisivatkin juuri sellaisia yltiöpäisiä ryhmäkuntalaiskirjaimen puoltajia, jollaisiksi viholliset ovat heitä kuvanneet, jos he tällaisessa tilanteessa olisivat hetkisenkään horjuneet, jos he hetkisenkään epäilisivät sitä, että he ovat velvollisia, velvollisia bolshevismien kaikkien perinteiden, sen opin ja sen politiikan koko hengen vuoksi ojentamaan kätensä Plehanoville ja osoittamaan hänelle kaikkea toverillista myötätuntoa. Meitä ovat olleet erottamassa ja erottavat kysymykset siitä, miten „hegemonien” olisi pitänyt kulloinkin

toimia, mutta me olemme tovereita hajaannuksen aikana, taistelussa niitä vastaan, joille hegemoniakysymys on „mitä jonninjoutavin väärinkäsitys”. Sitä vastoin Potresovit, Bazarovit y.m. ovat meille vieraita, yhtä vieraita kuin Tshukovskitkin.

Ottakoot tämän huomioon ne hyvänahkaiset miehet, joiden mielestä sellainen politiikka, että lähestytään Plehanovia, on ahdasmielistä „ryhmäkuntalaisuus”-politiikkaa ja jotka haluavat „avartaa” sen sovinnoksi Potresovien, Bazarovien y.m. kanssa eivätkä millään halua ymmärtää, miksi me katsomme moisen „sovinnollisuuden” joko toivotomaksi typeryydeksi tai mitättömäksi juonitteluksi.

„Mysl” №№ 2 ja 3,
tammi- ja helmikuu 1911
Allekirjoitus: V. Iljin

Julkaistaan
„Mysl” aikakauslehden
tekstin mukaan
